

МАСЪАЛАҲОИ РУШДИ МИНБАЪДАИ НИЗОМИ ТАНДУРУСТӢ БАРАСӢ ШУДАНД

Президент Шавкат Мирзиёев бо муаррифии чораҳо оид ба рушди минбаъдаи низоми тандурустӣ, баланд бардоштани сифати хидматрасониҳои тиббӣ ва васеъ намудани иштироки баҳши хусусӣ шинос гардид.

Дар кишвари мо ҷиҳати таъмини аҳоли бо ёрии тиббии муосир, баланд бардоштани самаранокии идоракунии соҳа, истифодаи васеи имкониятҳои баҳши хусусӣ, инчунин ба сатҳи нав баровардани инфрасохтори тиббӣ дар минтақаҳо пайваستا корҳо анҷом дода мешаванд.

Дар маросими тақдирот нақши баҳши хусусӣ дар рушди соҳа ва имкониятҳои мавҷуда дар ин самт баррасӣ гардид.

Тавре зикр шуд, агар соли 2016 дар кишвар 3,2 ҳазор клиникаи хусусӣ фаъолият карда бошад, пас то охири соли 2026 интизор меравад, ки шумораи онҳо ба 8,7 ҳазор расад. Шумораи самтҳои тиббӣ хусусӣ аз 39 то 116 зиёд шуда, теъдоди катҳо аз 16 ҳазор то 57 ҳазор афзоиш ёфтааст. Пешбинӣ менамояд, ки ҳиссаи баҳши хусусӣ дар фонди умумии катҳои беморхонаҳо аз 12 то 31 фоиз мерасад.

Ҳамзамон, як қатор мушкоти нисбати зикр гардидаанд. Аз чумла, механизмҳои амалкунандаи назорати сифати хидматрасониҳои тиббӣ ба дараҷаи кофӣ самаранок нестанд, талаботи иҷозатномадӣ ба

шароити муосир пурра мутобиқ нестанд, маълумот оид ба фаъолияти клиникаҳои хусусӣ дар низоми ягонаи электронӣ пурра ташаккул намеёбад ва кор бо лоиҳаҳои сармоягузорӣ мақсаднок ба роҳ монда намуштааст.

Дар ин замина, равишҳои нави васеъ намудани иштироки баҳши хусусӣ ва баланд бардоштани масъулияти он пешниҳод гардидаанд.

Аз чумла, пешниҳод шуд, ки ҳамаи вазифаҳои вобаста ба иҷозатномадихӣ фаъолияти тиббӣ ба «Маркази иҷозатномадихӣ ва аккредитатсияи ташкилотҳои тиббӣ» вогузор карда шуда, аз 1 июли соли 2026 тартиби иҷозатномадихӣ саҳттар карда шавад. Барои ин 14 талабот аз 48 талаботи мавҷуда бозбинӣ мегардад, ки ба таъмини беҳтари беморон ва сифати хидматрасонӣ равона шудаанд. Ҳамзамон, амалияи пурра қатъ намудани фаъолияти клиникаҳои бисёрсоҳа бекор гардида, ба ҷойи он маҳдудият танҳо нисбат ба самтҳои тиббӣ мегардад, ки дар онҳо қонуншиканӣ ошкор шудааст.

Инчунин, назорати сифати риояи талаботи

иҷозатнома аз ҷониби муассисаҳои тиббӣ пурзӯр гардида, назорати фосилавӣ тавассути низоми иттилоотии электронӣ ба роҳ монда мешавад.

Пешниҳод гардид, ки ба муассисаҳои тиббӣ ғайридавлатӣ иҷозат дода шавад, ки дар доираи иҷозатномаи худ аз ҳисоби маблағҳои бучетӣ аз рӯйи ҳамаи самтҳои хидматрасониҳои тиббӣ пешниҳод намоянд, инчунин ба муассисаҳои хусусӣ аккредитатсияшуда имконияти анҷом додани амалиёти трансплантатсионӣ дода шавад. Аз соли 2028 бошад, Фонди сугуртаи хидматрасониҳои тиббиро аз муассисаҳои тиббӣ ғайриҳукумати ва ҷумҳуриявӣ давлатӣ, ки аккредитатсия намуштаанд, харидорӣ наметунанд.

Муайян гардид, ки то охири соли 2030 фаъолияти ҳамаи муассисаҳои давлатӣ тиббӣ, аз он чумла то 1 апрели соли 2027 – 55 муассисаи ҷумҳуриявӣ, то охири соли 2028 – 413 муассисаи минтақавӣ ва то охири соли 2030 зиёда аз 3 ҳазор муассисаи ноҳиявӣ (шаҳрӣ) ба таври ҳатмӣ иҷозатномадор карда мешавад.

Чораҳои дастгирии

иктисодӣ барои ҳавасмандгардонии тиббӣ хусусӣ низ баррасӣ шуданд.

Аз чумла, ҷудо намудани 200 миллиард сӯм қарзҳои имтиёзнок барои таъсиси клиникаҳои нав дар минтақаҳои дурдаст, то 10 миллиард сӯм додани қарз ба ҳар як лоиҳа бо муҳлати то 10 сол ва татбиқи механизми ҷуброн ба 50 фоизи меъёри асосӣ пешбинӣ шудааст. Илова бар ин, пешниҳод гардид, ки барои мутахассисони хориҷӣ андозаи иҷтимоӣ дар ҳаҷми 1 фоиз муқаррар карда шуда, барои таҷриботи тиббӣ ва қисмҳои он имтиёзҳои гумрукӣ дода шавад.

Дар қараёни муаррифи ҳаҷмунин низоми нави ҷалби сармоягузорӣ ба соҳа баррасӣ гардид. Барои ин таъсиси Агентии рушди соҳаи тиб ва фармасевтӣ, пешниҳоди хидматрасониҳои машваратӣ ва амали ба сармоягузориён бо принципи «равзани ягона», инчунин ҷорӣ намудани механизми ташаккул ва пешбурди касбии лоиҳаҳои шарикӣ давлативу хусусӣ пешбинӣ шудааст.

Ба агентӣ ваколатҳо оид ба ҷалби сармоягузориҳои муштаким ба соҳа, мусоид

дат ба татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ ва шарикӣ давлативу хусусӣ, инчунин пешниҳоди муассисаҳои давлатӣ тиббӣ ба идоракунии дода мешаванд. Ҳамчунин, назди агентӣ ширкати «Health Invest» дар шакли ҷамъияти саҳомӣ таъсис дода мешавад, ки ба ташаккул, ҳамоҳангсозӣ ва татбиқи лоиҳаҳои сармоягузорӣ мусоидат хоҳад кард.

Пешниҳод шуд, ки дар ҳамаҷониби коршиносони хориҷӣ стратегияи трансформатсияи муассисаҳои давлатӣ тиббӣ дар асоси принципҳои идоракунии корпоративӣ таҳия карда шавад. Инчунин, бознигарии меъёрҳои шаҳрсозӣ ва санитарӣ оид ба тарҳрезӣ, сохтмон ва ба истифода додани муассисаҳои тиббӣ бо ҷалби машваратчиёни хориҷӣ ва мутахассисони онҳо ба талаботи байналмилалӣ пешбинӣ шудааст.

Сарвараи давлат пешниҳоди мазкурро ҷонибдорӣ намуда, ба шахсони масъул супоришҳои дахлдор дод.

Ҷ.А.

ВАЗИФАҲО ДАР СОҲАИ ЗЕҲНИ СУНӢ ВА РАҚАМИСОӢ МАВРИДИ МУҲОКИМА ҚАРОР ГИРИФТАНД

Президент Шавкат Мирзиёев бо тақдироти ислоҳоти ҷорӣ ва вазифаҳои афзалиятноки минбаъда дар соҳаи зеҳни сунӣ ва рақамисозӣ шинос шуд.

Дар кишвари мо барои суръат бахшидан ба рушди иқтисодӣ ва баланд бардоштани сифати зиндагии аҳоли аз ҳисоби ҷорӣ намудани технологияҳои рақамӣ ва зеҳни сунӣ корҳо идора мекунанд.

Тибқи Стратегияи «Ўзбекистон – 2030» то ба 5 миллиард доллар расонидани содироти хидматрасониҳои IT ва маҳсулоти барномавӣ, таъмин намудани шуғли 300 ҳазор ҷавон дар соҳа, инчунин ворид намудани кишвар ба қатори 30 давлати пешсафи ҷаҳон дар Индекси ҳукумати электронӣ CMM вазифаҳои асосӣ муайян шудаанд.

Солҳои охир таъсири рақамисозӣ ба иқтисоди кишвар назаррас афзоиш ёфтааст. Дар панҷ соли охир арзиши умумии иловагӣ ба соҳа ба ҳисоби миёна 24,8 фоиз афзоиш ёфтааст, ки аз суръати рушди ММД 3,5 баробар зиёд аст. Шумораи кормандон дар соҳаи иттилоот ва алоқа аз 64,3 ҳазор нафар дар соли 2017 то 108,8 ҳазор нафар расидааст, шумораи шахсони худмашғул бошад, аз 10 ҳазор то 181 ҳазор нафар афзудааст. Ҳоло дар соҳа зиёда аз 11,9 ҳазор корхона фаъолият мекунанд, ки тақрибан 1,4 ҳазор онҳо бо иштироки сармояи хориҷӣ таъсис ёфтаанд.

Ҳамзамон, дар соҳаи зеҳни сунӣ тақрибан 100 лоиҳа амалӣ ва зиёда аз 200 ташаббуси таҷрибаҳои роҳандозӣ шудааст. Аз чумла, дар фабрикаи ганигардонии миси №3-и Комбинати маъдани кӯҳии Олмалик, бо истифода аз таҳлили заңчири истеҳсолот дар вақти воқеӣ тавассути зеҳни сунӣ истеъмоли энергия 10 фоиз, арзиши аслӣ 15 фоиз коҳиш ёфта, ҳосилонокии меҳнат 10 фоиз афзудааст.

Барои таъмини самаранокии чунин лоиҳаҳо аз ҳисоби 24 миллион доллар инфрасохтори зеҳни сунӣ бо кластерҳои GPU мучаҳҳаз таъсис дода шудааст. То охири сол барои васеъ намудани иқтидорҳои ҳисоббарорӣ таҷриботи иловагӣ ба маблағи 45 миллион доллар ҷалб карда мешавад. Таъкид гардид, ки истифодаи дурусти ва самаранокии инфрасохтор ва пайвастанӣ онҳо ба қарорхое, ки натиҷаҳои мушаххас медиҳанд, аҳамияти калидӣ дорад.

Дар тақдирот инчунин нақшаҳои низомамандсозии зиёда аз 130 пойгоҳи маълумотро дар соҳаҳои тандурустӣ, энергетика, нақлиёт, гумрук ва андоз, кишоварзӣ ва дигар баҳшҳо, инчунин ташкили муҳити кор бо онҳо ва ҷорӣ намудани моделҳои зеҳни сунӣ баррасӣ гардидаанд. Ин тадбирҳо имкон медиҳанд, ки доираи хидматрасониҳои давлатӣ васеъ гардида, сифати таҳлил ва қабули қарорҳо беҳтар шавад, инчунин хароҷот коҳиш ёфта, самаранокии иқтисодӣ афзоиш ёбад.

Ба таври алоҳида масъалаҳои татбиқи технологияҳои зеҳни сунӣ дар соҳаҳои гуногун баррасӣ шуданд.

Аз чумла, дар соҳаи тандурустӣ ҷорӣ намудани технологияҳои барои ошкорсозии барвақти сактаи мағз ва саратони гадуи сина, автоматиконии ҳуҷчатгузории муоинаҳои тиббӣ ва ёварони рақамӣ тиббӣ; дар кишоварзӣ – лоиҳаҳо оид ба пешгӯии ҳосилонокии зироати кишоварзӣ, огоҳсозии фермерон аз хатарҳои фитосанитарӣ ва мониторинги ҳолати чарогоҳҳо; дар соҳаи нақлиёт – назорати ҳолати роҳҳо ва инфрасохтори роҳи оҳан, огоҳсозии ронандагон аз ҳолатҳои хатарнок ва рушди системаҳои нақлиёти интеллектуалӣ; дар сохтмон ва саноат – ошкорсозии қонуншиканӣ, кӯтоҳ кардани муҳлати баррасии ҳуҷчатҳои сметавӣ, инчунин назорати равандҳои истеҳсолӣ бо истифода аз видеотаҳлил пешбинӣ шудаанд.

Дар баробари рушди инфрасохтор, инчунин масъалаҳои дастгирии стартапҳои ватани ба ташаккули малакаҳои рақамӣ аҳоли, бахусус ҷавонон, муҳокима шуданд. Қайд гардид, ки шумораи стартапҳо дар кишвар ба 950 расида, нисбат ба ҳаҷми давраи соли гузашта 37,5 фоиз зиёд шудааст. Шумораи фондҳои венчурӣ ба 22 расида, арзиши экосистема 4,3 миллиард доллар арзёбӣ мешавад. Ҳаҷми сармоягузорӣ ба стартапҳо 132 миллион долларро ташкил додааст.

Ҳабаб дода шуд, ки аз соли ҷорӣ фонди ҷиловии озмуни президенти оид ба стартапҳо дар самти IT то 5 миллиард доллар зиёд карда шуда, озмуноҳои нав дар соҳаи зеҳни сунӣ бо фонди ҷиловии 1 миллион доллар ҷорӣ гардидаанд. Илова бар ин, пешниҳод гардид, ки ҷиловии «President AI Award» аз рӯйи панҷ самт: идоракунии давлатӣ, са-

ноат ва соҳибкорӣ, тандурустӣ, маориф, иқтисоди «сабз» ва агротехнологияҳо ташкил карда шавад.

Ҳамчунин тадбирҳои ҷиҳати таъмин намудани 300 ҳазор ҷавон дар соҳаи IT то соли 2030 баррасӣ шуданд. Барои ин зарурати густири экосистемаи рақамӣ дар минтақаҳо, таъсиси ҷойҳои нави корӣ, зиёд намудани ҳаҷми хидматрасониҳои содиротӣ, инчунин васеъ кардани нуқтаҳои рушди стартапҳо таъкид гардид.

Дар ин замина, маълумот дар бораи нақшаҳои таъсиси филиалҳои нави «IT Park» дар Самарқанд, Намангон, Сирдарё ва Бухоро, инчунин маркази R&D дар шаҳри Нурафшон пешниҳод шуд. Дар доираи ин марказ, ки дар ҳудуди 7,3 гектар сохта мешавад, бунёди шаш лабораторияи баландтехнологӣ, маркази ҳисоббарорӣ бо 200 GPU барои зеҳни сунӣ, кампуси стартапҳо ва маркази тижоратӣ пешбинӣ шудааст. Арзиши умумии лоиҳа 200 миллион доллар буда, татбиқи он барои солҳои 2027–2031 ба нақша гирифта шудааст.

Ба масъалаҳои рушди таҳсилоти рақамӣ низ тавачҷуки махсус зоҳир гардид.

Дар доираи лоиҳаи «5 миллион пешвои зеҳни сунӣ» зиёда аз 1 миллион шуванаандаи курсҳои ибтидоӣ, беш аз 300 ҳазор шуванаандаи сатҳи миёна ва 1,5 ҳазор мутахассисони сатҳи касбӣ омода шудаанд. Пешниҳод гардид, ки дар мактабҳои синфҳои зеҳни сунӣ ва минтақаҳои стартап низ ташкил карда шавад.

Ҳамзамон, вазъи инфрасохтори рақамӣ дар мактабҳо таҳлил гардид. Қайд шуд, ки дар 69 фоизи мактабҳои минтақаҳои Wi-Fi таъминоти вучуд надоранд, 5 ҳазор синфхонаи компютерӣ қўна шудаанд ва дар 2 ҳазор мактаб чунин синфхонаҳо умуман вучуд надоранд. Дар робита ба ин, зарурати андешидани чораҳои мушаххас то соли 2030 барои навосии 16 ҳазор синфхонаи компютерӣ, таъмин намудани мактабҳо бо Wi-Fi-и роғон ва баланд бардоштани суръати интернет таъкид гардид.

Дар ҷамъомад инчунин ба масъалаи васеъ намудани истифодаи қарорҳои IT-и ватанӣ тавачҷуки хоса дода шуд. Қайд гардид, ки имкони маҳалликунонии на камтар аз 45 фоизи маҳсулоти барномавӣ ва хидматрасониҳои IT дар корхонаҳои дорои саҳми давлатӣ ва бонҳо мавҷуд аст. Дар ин замина, пешниҳод шуд, ки ҳангоми воридоти хидматрасониҳои IT аз ҷониби корхонаҳои давлатӣ ва бонҳо низоми мувофиқаи ҳатмӣ бо Агентии ҳамаҷониби саноатӣ ва харидҳои давлатӣ ҷорӣ гардида, фармоишҳо ба резидентҳои «IT Park» равона карда шавад.

Ҳамчунин корҳои дар соҳаи инфрасохтори телекоммуникатсионӣ ва танзимгарӣ анҷом додашуда баррасӣ гардидаанд.

Дар солҳои охир фарогирии нуқтаҳои аҳолинишин бо хидматрасониҳои телекоммуникатсионӣ аз 41 то 98 фоиз расида, қобилияти умумии интернет 65 баробар афзоиш ёфта, ба 4,4 ҳазор гигабит дар як сония баробар шудааст. Барои танзими бозори телекоммуникатсионӣ, мониторинги сифати хидматрасонӣ ва ҳифзи ҳуқуқи истифодабарандагон агентии алоҳида таъсис дода шудааст.

Дар қараёни муаррифи нақшаҳо барои афзоиши солонаи бозори телекоммуникатсия на камтар аз 10 фоиз ва расонидани ҳаҷми он ба 27,5 триллион сӯм дар соли ҷорӣ баррасӣ шуданд.

Ҳамчунин масъалаҳои таъмини амнияти киберӣ, ҳамгирии низомиҳои иттилоотӣ давлатӣ ва таҳмили платформаи ҳукумати рақамӣ муҳокима шуданд. Таъкид гардид, ки ҳамгирии низомиҳои давлатӣ иттилоотӣ бояд танҳо тавассути платформаи ягонаи ҳукумати электронӣ, маҳдуд кардани пайвастандҳои низомиҳои, ки аз санҷиши амнияти киберӣ нагузаштаанд, дар ҳар ду сол ба мақсади пурзӯр гардондани амнияти иттилоотӣ баргузор намудани аудити пурраи IT амалӣ гардад.

Сарвараи давлат таъкид намуд, ки имрӯз зеҳни сунӣ ва рақамисозӣ на танҳо навоари технология, балки самти стратегияи муайянкунандаи самаранокии иқтисод, сифати идоракунии давлатӣ, қулайии хидматрасонӣ, иқтидор содиротӣ ва рақобатпазирии кишвар мебошанд.

Ба роҳбарони масъул барои ба сатҳи нав баровардани фаъолият дар ин самт супоришҳои дахлдор дода шуданд.

Ҷ.А.

КОРХОНАИ НАВИ САНОАТӢ – ҚАДАМИ УСТУВОР БА РУШДИ ИҚТИСОДИ

Дар вилояти Навоӣ як рӯйдоди муҳим дар соҳаи саноат ба вуқӯъ пайваст – корхонаи муосир «UNIGROUP NAVOIY» ба фаъолият оғоз намуд. Ин иқдоми навбати дар роҳи тақвияти иқтисоди истеҳсолии минтақа ва рушди ҳамаҷониби байналмилалӣ арзёбӣ мегардад.

Корхонаи мазкур дар ҳудуди парки махсуси саноати маҷмааи рушди саноати Навоӣ бунёд гардид. Он дар муддати 10 моҳ пурра сохта, ба истифода дода шуд. Дар он раванди пурраи истеҳсоли маҳсулоти косметикӣ ва воситаҳои нигоҳубини хона ба роҳ монда шудааст.

Иқтисоди солонаи корхона ба 85 миллион дونا маҳсулот баробар буда, 75 дарадаи он ба бозорҳои хориҷӣ содир карда мешавад.

Ифтитоҳи корхона ҳамчунин ба таъсиси 115 ҷойи нави корӣ мусоидат намуда, барои беҳтар гардидаи сатҳи зиндагии аҳолии маҳаллӣ замина фароҳам овард.

Лоиҳа намунаи равшани ҳамаҷониби судманди саноатӣ миёни Ўзбекистон ва Русия махсус мешавад, ки дар асоси технологияҳои пешрафта ва стандартҳои байналмилалӣ амалӣ гардидааст.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
хабарнигори «Овази тоҷик».
Вилояти НАВОӢ.

СУРХОНДАРӢ – АФҶОНИСТОН: БИЗНЕС-ФОРУМ

Дар минтақаи савдои озодаи «Маркази байналмиллии савдои Тирмиз» форуми тижоратӣ соҳибкорони СурхондарӢ ва Афғонистон баргузор шуд.

Дар доираи форум ҳокими вилоят Улуғбек Қосимов ҳайати намоёндагони Афғонистонро, ки бо раҳбарии муовини раиси Палатаи савдо ва сармоягузори Афғонистон Ҳоҷӣ Маҳд Ориён Азимӣ таширф фармуда буданд, пазируфта, воҳурӣ сазмон дод. Ҳокими вилоят зимни суҳбати ибороз дошт, ки солҳои охир алоқаҳои иқтисодӣ ва савдои дуҷониба ва манфиатбахш хеле муштаким гардида, дар ин самт як

қатор корҳои назаррас амалӣ гардидад ва минбаъд низ амалисозии нақшаҳои дурбинона ва соҳаи савдо мадди назар аст. Роҳбари намоёндагони Афғонистон низ рушди муносибатҳои иқтисодӣ савдои харду кишварро эътироф намуда, нигарони боз ҳам муштаким гардидаи ин муносибатҳо арза дошт.

Далелу санадҳои нишон медиҳанд, ки ин муносибатҳо сол то сол, зина ба зина рушд меку-

нанд. Аз чумла, дар соли 2024 агар гардиши маҳсулот 48 миллион долларро ташкил карда бошад, соли сипаришуда ин нишондиҳанда ба 238 миллион доллар расид, ки қариб 5 баробар афзоиш ёфтааст. Дар ин давр ҳаҷми содироти маҳсулот 133 миллион долларро ташкил намуд, ки чор баробар афзоиш ёфтааст ва ҳаҷми воридот 107 миллион долларро ташкил кард, ки нисбат ба соли қаблӣ 22 маротиба зиёд аст.

Дар қараёни форум аён гардид, ки бозорҳои Афғонистон беҳтар ба маҳсулоти сӯзишворӣ, семент ва масолеҳи сохтмонӣ, орди гандум ва маҳсулоти дон, нуриҳои минералӣ, текстил ва трикотаҷ, пластик ва

полимер, кабелҳои электрикӣ ва ҷиҳозҳои техникӣ эҳтиёҷи зиёд дорад. Ҳамаи ин намуни маҳсулот бошад дар Ўзбекистон истеҳсол карда мешавад. Аз кишвари Афғонистон бошад маҳсулоти боғдор: чормағз, мағзу мавиз, меваҳои ситрусӣ ва дигар меваҳои хуш импорт карда мешавад. Табодули ин маҳсулот, албатта, ба рушди соҳаи иқтисодӣ ва савдои харду кишвар мусоидат мекунанд.

Дар форум соҳибкоруни тоҷирони харду ҷониб таҷрибаи иваз намуда, созишномаи ҳамкорӣ имзо карданд.

Олим ПАНЧИЗОДА,
хабарнигори «Овази тоҷик»
дар вилояти СурхондарӢ.

Ичрои босифати вазифаҳои таъхирнопазир дар соҳаи кишоварзӣ кафолати ҳосили баланд аст. Дар ноҳияи Поп муҳимтарин марҳилаи кишоварзӣ – қорҳои мавсимӣ давом дорад.

КОРҲОИ МАВСИМӢ

Дар ноҳия дар 10 517 гектар замин ғалла ва дар 6829 гектар пахта замини қорҳои агротехникии анҷом дода мешаванд.

Ба наздикӣ дар минтақа бо иштироки мутахассисони соҳа, пирон ва деҳқонони хоҷагиҳо семинар баргузор гардида. Иштирокчиён бо рафти қорҳои амалии якчанд хоҷагӣ шинос шуда, таҷрибаомӯзӣ қарданд.

Аз ҷумла, дар хоҷаги ба номи «Роҳаталӣ Тошматов» дар 24,1 гектар замин пахта ва дар 34,4 гектар замин ғалла кишт шуданд. Дар мавсим аз ин майдонҳо аз ҳар гектар 100 сентнерӣ ҳосил рӯёндан ба нақда гирифта шудааст.

Дар хоҷаги «Маматолиб бува ўғли Мухаммадҷон» деҳқонон дар 22 гектар замин аз усули дуқатори «Шинҷон» истифода мебаранд.

Дар хоҷаги «Нурли манзил» ва «Поп жаҳоҳири» бо иштироки мутахассисон қорҳои пешбурди кишти тухмӣ, омодаасозии замин пайваста бо қорҳои агротехникии таҳлил қарда шуданд.

Шоҳида ДАМИНОВА,
хабарнигори «Овози тоҷик»
дар вилояти Намангон.

ҲИФЗИ ВАТАН ВОҶИБТАР

Имрӯзо дар саросари мамлакат маросими ба хидмати ҳарбӣ мударатноқ даъват намудани ҷавонони мутахассилони идома дорад. Дар майдони Регистон тадбири пушқӯҳӣ ба қисмҳои ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ гузашта намудани даъватшудагон баргузор гардида, ки дар он намояндагони ҷамоатӣ, падару модарони сарбозони оянда, собиқ афсарони Қувваҳои Мусаллаҳ, ҷанговарони байналмилал, афсарони Ҳавзаи марказии ҳарбӣ иштирок намуданд.

– Ҳимояи Ватан вазифаи муқаддаси шарафноки ҳар як шахс аст, – гуфт ҳокими вилояти Самарқанд Адиз Бобоев. – Умед дорем, ки ҷавонони самарқандӣ дар қисмҳои ҳарбӣ хидмати шоиста қарда, баъди адои қарзи шаҳравандӣ, сарбаландона ба зодгоҳ меоянд.

Таъкид шуд, ки сарбозон баъди хидмати ҳарбӣ дар асоси имтиёзҳои гуногун ба мактабҳои олиии дилхоҳ, идораҳои ҳуқуқи тартибот дохил мешаванд.

– То имрӯз як ҳазору 700 нафар аллакай барои хидмат ба қисмҳои ҳарбӣ фиристода шуданд, – иттилоъ дод роҳбари садорати қорҳои муҳофизати вилоят, полковник Бурҳон Қувватов. – Воқеан қараёни интихоби даъватшудагон дар сатҳи баланд ташкил ёфта, танҳо ҷавонони аз ҷиҳати ҷисмонӣ пуқувват, варзишгар, бебоку далер, соҳиби маънавияту маърифат интихоб шудаанд.

– Камина солҳои тӯлонӣ дар Қувваҳои Мусаллаҳ адои вазифа қарда, ҳоло раиси собиқадорони Ҳавзаи ҳарбии Самарқанд ҳастам, – гуфт Шодмон Азизов. – Солҳои таҳсил дар мактаби миёнаи рақами 16-уми ноҳияи Самарқанд дар пештоқи толори варзиш чунин шиор сабт шуда буд: «Ҳифзи ҷон воҷиб аст, ҳифзи Ватан аз он воҷибтар».

Зоҳир ҲАСАНЗОДА,
хабарнигори
«Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.

МАРКАЗИ РУШДИ ИБТИДОӢ –

ИМКОНИЯТ БАРОИ РУШДИ САРИВАҚТИИ КЎДАК

Солҳои охир дар кишвари мо таваҷҷуҳ ба соҳаи таълим мунтазам идома дорад. Аз ҷумла, як қатор қорҳои амалии барои рушди минбаъдаи низомии таҳсилоти томактабӣ ва фароҳам овардани шароити муносиб барои рушди ҷамаҷонибаи кӯдакон анҷом дода мешаванд. Таъсиси «Марказҳои рушди ибтидоӣ» дар вилоятҳои Намангон ва Самарқанд як лоиҳаи озмоишии муштараки Вазорати таълими томактабӣ ва мактабӣ ва Бонки ҷаҳонӣ мебошад. Ин лоиҳа бо ҳадафи фарогирии кӯдакони минтақаҳои дурдаст ва кӯхистонӣ бо таҳсилоти босифати томактабӣ роҳандозӣ шудааст.

Таҷрибаи ноҳияҳои Тайлоқ ва Косонсой дар самти ташкили «Марказҳои рушди ибтидоӣ» ҳамчун намунаи муваффақ аз ҷониби Президент эътироф гардида, дастур дода шудааст, ки дар соли 2025 дар ҳар як ноҳияи ҷумҳури бояд чунин марказҳо дар асоси таҷрибаи ин ду ноҳия ташкил қарда шаванд.

Ҳадафи асосии марказҳо, фароҳам овардани имконияти қорбарор барои кӯдаконе, ки бо таҳсилоти томактабӣ фаро гирифта нашудаанд, пешниҳоди хидматрасони роғонии таълими кӯтоҳмуддат, муошират бо ҳамсолон, фароҳам овардани муҳити мусоид барои рушди ҷамаҷонибаи шахсият ва тақвияти омода-

гии онҳо ба таҳсилоти оянда мебошад.

«Маркази рушди ибтидоӣ» дар ноҳияи Косонсойи вилояти Намангон соли 2021 дар доираи лоиҳаи Бонки ҷаҳонӣ «Тамкил додани рушди барвақти кӯдакон» дар заминаи коллеҷи омӯзгории Косонсой таъсис ёфтааст.

Дар айни замон, дар маркази тамаҷонибаи барои рушди ҷамаҷонибаи ҳар як кӯдак бо назардошти синну сол, қобилият ва ниёзҳои онҳо фароҳам оварда шудааст.

Ба наздикӣ мутахассиси робитаҳои хориҷии Бонки ҷаҳонӣ Закия Абдуразақова барои шиносӣ бо фаъолияти «Маркази рушди ибтидоӣ» ба ноҳия омад. Мутахассиси ба самаранокӣи фаъо-

олияти марказ таваҷҷуҳ зоҳир қарда, оиди раванди таълим, усулҳои инноватсионӣ ва шароити фароҳамовардашуда бо мураббӣён ва волидон-ни таҳсилгирандагон мусоҳиба гузаронд. З. Абдуразақова ба қорҳое, ки дар ин ҷо бо кӯдакони оилаҳои ниёзманди хифзи иҷтимоӣ ва таҳсилоти фароғир анҷом дода шудааст, баҳои баланд дод. Ҳадафи фароғир анҷом дода шудааст, баҳои баланд дод. Ҳадафи фароғир анҷом дода шудааст, баҳои баланд дод.

– Мо вазифадорем, ки бо кӯдакони оилаҳои камдаромад, аз ҷиҳати иҷтимоӣ нотавон ва ниёзманд, ки бо таҳсилоти томактабӣ фаро гирифта нашудаанд, инчунин кӯдакони ниёзманди махсуси таълими қор қунем, шах-

сияти онҳоро ташаккул ва қобилиятҳои эҷодии онҳоро инкишоф диҳем, – меғӯяд директори марказ Дилнавоз Шомуродова. – Марказ бар асоси се самти альтернативӣ – «Моделӣ боздид аз хона», «Гуруҳҳои бозии муштарақ» ва «Омодагии мактабӣ» фаъолият мекунад. Дар ин раванд ба кӯдак ва волидон кумари ҷамаҷонибаи мерасонем. 100 кӯдак аз оилаҳои камдаромад ба 4 гуруҳи бозӣ шомиланд. Дар байни онҳо кӯдаконе ҳастанд, ки аз барномаи инклюзив истифода мебаранд, яъне кӯдакони доғори ниёзҳои махсуси таълими.

Тавре муовини директор Саида Партиева қайд қарда, мураббӣёне, ки дар ин ҷо қор мекунад, дар тренингиҳои байналмилалӣ, аз ҷумла, семинарҳое, ки дар доираи барномаи Reach Up ташкил қарда шудаанд, таҷрибаи андӯхтаанд. Барномаҳое, ки онҳо амалиӣ мекунад, ба кӯдакони имкон меҳадад аз муҳити таълими барвақт истифода қарда, дар шакли альтернативии таълими томактабӣ таълим гиранд ва аз ҷамаҷонибаи муҳимтар, ҳангоми дохил шудан ба мактаб ба раванди таълими осонтар мутобиқ шаванд.

Волидон низ дар мусоҳибаи андешаҳои мусбат баён қарданд. – Ман модари танҳо ҳастам, дар коллеҷи омӯзгории ноҳия таҳсил мекунам, – афзуд Назоқат Бобомирзоева. – Вақти таҳлили ман асосан ба нимаи аввали рӯз рост меояд. Фарзанди ман Дибёрбек,

М. МАМАҶОНОВА,
хабарнигори
«Овози тоҷик».

Иттиҳодияи тиббии ноҳияи Қонлиқули Ҷумҳурии Қароқалпоқистон ба беш аз 54 ҳазор аҳолии минтақа хидмат мекунад.

Дар ин иттиҳодия 1 шифохонаи марказӣ, 1 поликлиникаи серсоҳа, 4 поликлиникаи оилавӣ, 4 пункти шифокори оилавӣ ва 10 бунгоҳи тиббӣ фаъолият доранд.

Дар минтақаҳои дурдасти ноҳияи поликлиникаҳои оилавӣ мучаҳҳаз бо УЗИ, ЭКГ ва дигар дастгоҳҳои тиббии замонавӣ ба аҳолии хидмати босифати тиббӣ мерасонанд.

Соли равон дар шуъбаи бачаҳои иттиҳодияи тиббӣ тибқи гранти бунёди «Инсонҳои меҳрубон» ва созмонҳои байналхалқӣ хонаи «Истироҳати бачагон ва физиотерапия» созмон дода шуд.

Аксбардор: М. ҲАБИБУЛЛОЕВ (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТОҶИКИСТОН: ДЎСТИИ АЗ САНҶИШИ АСРҲО ГУЗАШТА

Алҳол муносибатҳои дӯстонаи байни кишварҳои Ўзбекистон ва Тоҷикистон ба сатҳи нав бардошта шуданд. Ин табиист, зеро ҳангоме ки дар кӯчаи хибронҳои шаҳру деҳоти кишварҳои мо сайру саёҳат мекунед, ҳадду ҳудуд ва фарқиати байни фарҳангҳои мардуми моро эҳсос намекунед. Онҳо хеле ночиз ва ноаён ҳастанд. Бинобар ҳамин ҳам моро бисёр вақт «Як халқи ба ду забон суҳангӯ» меноманд. Ин воқеиятест, ки мо онро дар ҳаёти маишӣ, дар қашнҳо ва аънаҳои оилавии худ мунтазам мушоҳида мекунем.

Мероси маънавий ва фарҳангӣ

Қаробати маънавии халқҳои мо садсолаҳо пеш ибтидо гирифтааст. Вале рамзи равшани ин ваҳдати ягонагӣ, бешубҳа, дӯстии ду мутафаккири бузург, шоирон Алишери Навоӣ ва Абдураҳмони Ҷомӣ ба шумор меравад. Асарҳои ин ду ноҳияро то имрӯз дар мактабу доғишқадаҳои ҳар ду кишвар меомӯзанд, арзиши асарҳои навиштаи онон то кунун қадри қиммати худро гум накардаанд. Ин дӯстии бисёрасрина алҳол дар доираи беш аз пеш васеъ таҷассуси нави худро дармеёбад. Ба наздикӣ ба наворбардори филми бадеии таърихӣ «Дураҳми ситораҳо: Ҷомӣ ва Навоӣ» ба анҷом расид. Он дар бораи дӯстии халалнопазирӣ ин широни бузурги асрҳои XIV-XV, ки

Музыка, аъна ва ҳунар

қисмат ва эҷодиёташон тӯли даҳсолаҳо ба ҳам зич алоқаманд буд, ҳикоя мекунад. Сарони ду давлат – Президенти Ўзбекистон, муҳтарам Шавкат Мирзиёев ва Президенти Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ташаббускорони банаворбардори филми маъруз гардидаанд. Ин шаҳодати он аст, ки ҳар ду мамлакат ба хифзи мероси умумии фарҳангӣ аҳамияти ҷиддӣ меҳадад.

Музыка, аъна ва ҳунар соҳаҳои ҳастанд, ки халқҳои моро муттаҳид мекунад. Оҳангҳои классикии «Шашмақом» сарвати умумии ду халқ ба шумор мераванд. Оҳангсозони ҳар ду мамлакат аз созу асарҳои боҳеҷи ягона, аз ҷумла най, доира, гиччак, дутор, рубоб ва ғайра исти-

фода мебаранд. Дар қашнвораҳои байналмилалӣ хунармандон аз Тошқанд ва Душанбе аксар ҳангом якҷо баромад мекунанд. Ин ягонагӣ дар ҳар оҳанг, дар ҳар шеър, суруд ба гӯш мерасад. Рақс, суруд ва урфу одатҳои қашниву сурии мо низ решаҳои ягона доранд. Умуман дар созу навоҳои ду халқ оҳангӣ ягонаи он аст, ки ҳар ду мамлакат ба хифзи мероси умумии фарҳангӣ аҳамияти ҷиддӣ меҳадад.

Ҳунар ва маишати халқҳои мо ончунон ба ҳам омехтаву пенидаанд, ки эҷодиёташон, гӯё як ороиши нотакор дорад. Газворҳои маҳури атлас ва адрас бо рангу гулҳои нодир ва пуҷозибӣ аз тариқи технологияҳои ягонаву қадимии ҳар ду мамлакат истеҳсол қарда мешаванд.

Гулдӯзиҳои сузани, ки хонаҳоро хуш мебахшад, маснуоти сафолии Риштон ё худ Истаравшан ҳам аз нахун ғили ягонаи аънавийи бофтаву

сохта шудаанд. Устоёни моҳир тӯли асрҳо табодули таҷриба қардаанд, асрори рангрезии ришта ва пухту пазии гилро ба ҳамдигар омӯхтаанд. Мо дар рӯзгори ҳамарӯза мушоҳида мекунем, ки мӯди кунунӣ низ чи дар Ўзбекистон ва чи дар Тоҷикистон ин нақшҳои бостониро ба назар истифода мебаранд ва дар поёи онҳо навоҳои наву тоза меофаранд.

Сайёҳӣ

Сайёҳӣ боз як махсусияти пешбурди дӯстии халқҳои мо. Ин ба хусус дар рушди хатҳои сайёҳии Самарқанд, Бухоро, Хучанду Помир равшан эҳсос мебардад. Ба шарофати барқарор шудани хатсайроҳои нақлиётӣ, ки тӯли солҳои дуру дароз пушидаву мамнӯӣ буданд, қанбаи сайёҳӣ дар ҳар ду кишвар зуд ва ҷамаҷониба тараққӣ қарда. Баъди моҳи марти соли 2018, ки роҳҳои сарҳадии байни Ўзбекистон-Тоҷикистон кушода шуданд, хатсайроҳои автобус ва автомобилгарди байни шаҳрҳои ду кишвар низ боз гардида ва имрӯз ҳатто дар байни пойтахтҳои ҳар ду кишвар ҳам равону автобусҳои мусофирқардон ба роҳ монда шудааст.

Иқтисодӣ, сармоязгорӣ ва соҳибқорӣ

Агар мубодилаи моли байни Ўзбекистон ва Тоҷикистон дар соли

2017-ум тақрибан 200 миллион долларро ташкил дода бошад, ин нишондиҳанда ҳоло аз 800 миллион доллар гузашт. Сарони ҳар ду кишвар бар онанд, ки нишондиҳандаи савдои тарафайиро тӯли солҳои наздиктарин то ба миллиард доллар расонанд.

Ўзбекистон ба Тоҷикистон асосан маҳсулоти озуқаворӣ, маводи сохтмон, маҳсулоти кимиёвӣ, дӯзандагӣ, автомобил ва техника расонда меҳадад. Тоҷикистон бошад, дар навбати худ ба Ўзбекистон алюмин, нахи пахта, меваву сабзавот, ҳамчунин симон мерасонад. Тӯли солҳои 2017-2025 дар Тоҷикистон даҳҳо қорхонаҳои муштарақ кушода шуданд. Алҳол ширкатҳои Ўзбекистонӣ ба соҳаҳои санаоти хӯроқворӣ, сохтмон ва хидматрасонии кишвари ҳамсоя фаъолона сармоязгорӣ мекунанд. Банкоҳои кишвари мо бо муассисаҳои молиявии Тоҷикистон муносибати қаринро ба роҳ мондаанд, ки ин ҳисобу китоби байни қорхонаҳои ду мамлакатро хеле содатар қарда. Дар ноҳияҳои сарҳадӣ хонаҳои муштарақи савдо ва марказҳои лоғистикӣ, ки нуқтаҳои рушди тиҷорати ҷурду миёнаи ҳар ду мамлакат шуданд, боз гардидаанд.

Ораш АКАБОВЕВ,
хатмкунандаи Донишгоҳи
давлатии забонҳои ҷаҳонӣ
Ўзбекистон.

ЭЪТИРОФИ ТАҶРИБАИ ВИЛОЯТИ НАВОӢ

Дар пойтахти Латвия шаҳри Рига Барномаи байналмилалӣ «Мактаби тобистона» бо иштироки намояндагони ниҳодҳои ҷомеаи шаҳравандӣ ва мақомоти давлатии Ўзбекистон баргузор гардида. Ин платформаи бонуфуз ба табодули таҷриба, омӯзиши равишҳои мусосир ва таҳкими ҳамкориҳо мусоидат намуд.

Барнома бо ҳамкори Transparency International Latvia, Агентии марказии молия ва шартномаҳои Латвия ва Агентии мубориза алайҳи коррупсияи Ўзбекистон ташкил қарда шуд. Лоиҳа аз ҷониби Иттиҳоди Аврупо ва Federal Union Federal Ministry for Economic Cooperation and Development маблағгузори шуд.

Дар мулоқоти байналмилалӣ намояндагони идораҳои гуногун, ташкилотҳои ғайридавлатӣ, ҷомеаи шаҳравандӣ, созмонҳои байналмилалӣ ва қоршиносони маҳаллӣ иштирок намуданд. Аз ҷумла, намояндагони вилояти Навоӣ – таъсисдиҳандаи Маркази мониторинги «Ноила» М. Ҳамидов, роҳбари баҳши минтақавии ассотсиатсияи «Тадбирқор аёл» (Бонии соҳибқор) Г. Бердиева ва таъсисдиҳандаи ширкати «Шихоат» С. Нарзиева низ фаъолона иштирок қарданд.

Дар натиҷаи барномаи «Мактаби тобистона» як қатор дастовардҳои муҳим ба қайд гирифта шуданд. Аз ҷумла, оид ба густириши ҳамқорӣ миёни Ўзбекистон ва Латвия дар соҳаи ҷомеаи шаҳравандӣ, идомаи табодули қоршиносон ва омӯзиши таҷрибаи байналмилалӣ созишҳо ба даст омаданд.

Ўзбакбойи РАҲМОН,
хабарнигори «Овози тоҷик».

Вилояти НАВОӢ.

3 май – Рӯзи байналмилалии озодии матбуот

ОЁ МАТБУОТ, ВОҶЕАН ОЗОД АСТ?

Дар замони имрӯзаи ҷаҳонишавӣ иттилоот нерӯи бузургест. Аз ин нуқтаи назар озодии матбуот аз ҷумлаи нишондиҳандаҳои муҳимтарини ҳар як ҷомеаи демократӣ маҳсуб мешавад. Мо ба муносибати 3 май – Рӯзи ҷаҳони озодии матбуот дар байни намоёндагони соҳаҳои ба матбуот наздики вилояти Намангон дар мавзӯи «Оё матбуот, воқеан озод аст?» пурсиш гузаронидем.

Илҳомҷон РАҲМАТОВ – роҳбари ҳадамоти иттилооти ҳокимияти вилоят:

– Имрӯз матбуот новобаста аз он, ки наشريяи ҷойӣ, телевизиониву радиои ё шабакаҳои иҷтимоӣ, метавонад ҳар мавзӯро, ки хоства бошад, иҷтимоӣ ва баррасӣ кунанд.

Аз ҷумла, дар рӯзномаи «Наманган ҳақиқати», ки наشريяи ҳокимияти вилоят аст, мо на танҳо дар бораи натиҷаҳои иқтисодӣ, ҳамчунин новобаста ба камбудҳои, ки дар маҳалло маҷуданд, мақолаҳо мекорем. Дар рӯзномаҳои «Наманган садоси» ва «Янгиҷорон ҳаёти» низ мақолаҳои танқидӣ ҷол мешаванд.

Сухан танҳо дар бораи наشري мақолаҳои танқидӣ нест, озодӣ танҳо бо ин ҷула барқарор карда намешавад. Барои намоёндаи матбуот дар бораи корхона, муассиса ва таҳсилоти бидуни ягон монеа ва мушкилот маълумот гирифтани фаъолияти онро инъикос кардан муҳим аст. Ҳоло мо метавонем бигӯем, ки таваҷҷуҳ ба хидматрасони иттилоотӣ дар мақомоти давлатӣ асоснок карда шудааст. Зеро новобаста аз он, ки намоёндаи воятаҳои ахбори оммавӣ ба қадом соҳамон ё агентӣ муроҷиат кунанд, ҳоло мутахассисе ҳаст, ки метавонад мустақиман бо ӯ мулоқот кунанд. Агар дар мисоли ҳадамоти иттилоотӣ маълумоти вилоят бигирам, то ҳол ягон дарҳоти намоёндаи ВАО ё блогер беэътибор намондааст ва дар онҷо индиз беэътибор нахонда монд.

Абдулвоҳид НУРИДДИНОВ – дотсенти Донишгоҳи давлатии Намангон:

– Дар соҳаи матбуот озодии мулқак нисбатан вучуд дорад. Мо аз ин ё аз он ҷиҳат бояд ва водорем дар доираи ин ё он қонун фикр баён кунем.

Масалан, тарғиби либоси миллий ба маъракабозӣ табдил ёфтааст. Дар баъзе таҳсилоти корхонаҳо, дар муассисаҳои таълимӣ фақат як рӯз ё як соат либоси миллий пушида, аксбардорӣ карда ба наворо муҳр мекунанд бас. Дар ин ҳусус дар матбуот низ бонг мезананд.

Гулҷебра БУВАМИРЗОЕВА – хабарнигори «Наманган ҳақиқати», узви Иттифоқи журналистони Ўзбекистон:

– Агар журналист ҷуръат дошта бошад, доши ҳуқуқӣ ва касби худро ҳуб донанд, ме-

тавонад дар ин масъалаи озодии сухан андешаҷояро нависад.

Имрӯз дар ҷомеа тафаккури танқидӣ пайдо шудааст, ҳатто маъсулони вазорату ҳокимиятҳо низ ба рӯзномагонро маълумот медиҳанд. Рафтор, тарзи либоспӯши ва тӯйҳои боҳашамати мақомдорон дар байни мардуми одӣ муҳокима мешаванд. Яъне ҳама дар ҷомеа бояд дар назди қонун баробар бошанд ва ба қонуно тоат кунанд. Агар ҷомеа фаълӣ бошад ва кормандони воситаҳои ахбори оммавӣ аз гуфтани ҳақиқат натарсанд, дар онҷо натиҷаҳои боз ҳам бехтарро ба даст овардан мумкин аст.

Дар ҷомеа мушкилоти зиёде ҳастанд, ки мо бояд яқо ҳал намоем. Бар зидди коррупсия мубориза барем. Аз ҷумла, таҳсилотҳо бояд ҷалби кормандонро ба тарқи онлайн рақамӣ кунанд. То ки мутахассиси дипломдор қори арзандор пайдо кунанд. Иштироки фаъоли ҷомеа дар муайян кардани онҳое, ки ба шиносбозӣ роҳ медиҳанд, зарур аст. Аммо пушида нест, рӯзномагонро, ки андешаи худро озодона баён мекунанд, ноён ба монеаҳо ва фишорҳои гуногун рӯбарӯ мешавад.

Мусоҳон АППАҚОВ – роҳбари Шӯрои маънавият ва маърифати вилоят:

– Солҳои охир имкониятҳои паҳн кардани иттилоотӣ васеъ шудаанд ва баёни озодонаи афкор тавассути платформаҳои онлайн осонтар гардидааст. Интернет майдони имкониятҳои нав аст. Рушди блогнависон ва рӯзномагонро мустақил озодии матбуотро то андозае васеъ кардааст.

Озодии матбуот на танҳо бо қонун, балки бо муҳити ҷорӣ низ муайян карда мешавад. Ҳарчанд сатҳи ошкорои матбуот афзоиш ёфтааст, на ҳама дарҳо барои маълумот гирифтани қушоаанд.

Яъне озодӣ ҳаст, аммо маҳдудиятҳо низ ҳастанд. Боз бисёр журналистгон баъзан худашон аз фароғири мавзӯҳои муайян худдорӣ мекунанд, зеро аз фишор метарсанд. Ин шохдоти он аст, ки озодӣ қомил нест.

Абдулло ҶОЗИЕВ – муҳаррири гезети «Шифокор ва ҳаёт»-и наشري

Садорати ниғаҳдори тандурустӣ ва саламати вилоят:

– Имрӯз дар бораи озодии матбуот фикрҳои гуногун маҷуданд. Ҳамчун мутахассиси соҳа метавон гуфт, ки имкониятҳои гирифтани паҳн кардани ахбор нисбат ба пештара ба таври назаррас васеъ шудааст. Суръат тавассути Интернет ва шабакаҳои иҷтимоӣ афзоиш ёфтааст ва журналистгон имкон доранд, ки маъалаҳои гуногунро ошкоро муҳокима кунанд. Ин яқе аз нишонҳои муҳими озодии матбуот аст.

Саидолим АБДУРАҲМОНОВ – роҳбари ҳадамоти иттилооти Раёсати таҳсилоти томактабӣ ва мактабии вилоят:

– Дар ҷомеаи имрӯза муайян кардани соҳиби матбуот душвор аст. Матбуот озод нест, ҳеч гоҳ озод набуд ва ҳе гоҳ озод нахоҳад шуд. Маълумотро ягона сабаби ин аст. Ҳар як барои матбуот пул диҳад, ӯ соҳиби он аст. Матбуот таърихан ба «изм»-ҳо хидмат кардааст.

Матбуот, ки дириҷ партовро танқид кард, рузи дигар соҳиби партовро ситиш мекунанд. Ҷаро? Чунки ба пул мутоҷи мешавад.

Баҳодир СОТИМОВ – роҳбари шуъбаи таҳсилоти томактабӣ ва мактабии ноҳияи Ҷузъ:

– Озодии матбуот ҳанӯз пурра таъмин нашудааст. Дар баъзе мавридҳо фишор ё худсензура низ мушоҳида мешаванд. Ба фикрам, матбуоти озод на танҳо танқид аст, балки таъминоти иттилоотӣ беғараз, рост ва маъсулӣ танқид аст. Мардум мехоҳанд, маълумоти бозғамӣ ва тасдиқшударо гиранд. Аз ин рӯ дар баробари озодии матбуот, маъсулияти касбии рӯзномагонро низ нақши муҳим дорад. Барои пурра таъмин кардани озодии матбуот на танҳо асосҳои ҳуқуқӣ, балки шаффофият ва мавқеи фаъоли шаҳравандии ҷомеа низ зарур. Танҳо дар он сурат матбуот воқеан озод буда метавонад.

Пурсиши Шохиди ДАМНОНОВА, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Намангон:

– Замин – асоси ҳаёти инсон, бехатарии озуқаворӣ ва ояндаи кишвари азишу муқаддаси мо аст, – иброз дошт депутат Олий Маҷлис Зебуни-

Дар шароити ҷаҳонишавии босуръат ва рушди пайвастаи низомии таҳсилоти олий, тақвияти ҳамкориҳои байналмилалӣ ба яқе аз самтҳои афзалиятнок мубаддал мешавад. Дар ин замина Донишгоҳи иқтисодӣ ва сервиси Тирмиз ба майдони муҳимми табодули таҷриба ва ҳамгирии илмӣ табдил меёбад.

ТИРМИЗ – МАРКАЗИ ҲАМКОРИҶОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ ДАР БАҲШИ МАОРИФ

Чанде пеш ҳайати намоёндагӣ таҳти роҳбарии вазир таҳсилоти олий, илм ва инноватсия Қўниротбой Шарипов, ректорон ва роҳбарони як қатор муассисаҳои таҳсилоти олий ба ин донишгоҳ таширф оварданд. Ин бозид ҳамчун қадами

муваффақона, он аз аккредитатсияи INTEAS бомуваффақият гузаштааст. Ҳамчунин, шомил гардидан ба феҳристи байналмилалии WDOMS барои хатмкунандагони соҳаи тиб роҳҳои навро барои таҳсил ва рушди касбӣ боз намуудааст.

Иқтисоди илмӣи донишгоҳ низ сол то сол афзоиш меёбад. Нашри зиёда аз 870 мақолаи илмӣ дар пойгоҳҳои бонуфузи Scopus ва Web of Science далали равшани фаъолият ва нуфузи рӯзфазни он дар асоси байналмилалӣ мешавад.

Дар анҷоми сафари қорӣ азъони ҳайат ба қорҳои анҷомдодашуда баҳои баланд дода, зарурати идомаи чунин ташаббусқорӣ таъкид карданд. Ба гуфтаи онҳо, густириши ҳамкориҳо, табодули таҷриба ва таъбиқи равишҳои муосир метавонад барои рушди устувори низомии таҳсилоти олий заминаи бозғамӣ фароҳам оварад.

Муваффақиятҳои донишгоҳ танҳо ба ин маҳдуд намешавад. Дар натиҷаи мутобиқсозии низомии таълим ба

маъёрҳои байналмилалӣ, он аз аккредитатсияи INTEAS бомуваффақият гузаштааст. Ҳамчунин, шомил гардидан ба феҳристи байналмилалии WDOMS барои хатмкунандагони соҳаи тиб роҳҳои навро барои таҳсил ва рушди касбӣ боз намуудааст.

Иқтисоди илмӣи донишгоҳ низ сол то сол афзоиш меёбад. Нашри зиёда аз 870 мақолаи илмӣ дар пойгоҳҳои бонуфузи Scopus ва Web of Science далали равшани фаъолият ва нуфузи рӯзфазни он дар асоси байналмилалӣ мешавад.

Муваффақиятҳои донишгоҳ танҳо ба ин маҳдуд намешавад. Дар натиҷаи мутобиқсозии низомии таълим ба

Сурайё НОРМАНИ.

Вилояти СУРХОНДАРЕ.

МАҲСУЛОТИ САМАРҚАНД БА ХАЛҚИ АФҶОНИСТОН

Ҳокими вилояти Самарқанд Адиз Бобоев бо вакили Афғонистон оид ба масъалоҳои Савдо ва иқтисодиёт Саид Зоҳир Шох Ого вохӯрд. Дар ҷараёни мулоқот роҳбари вилоят дар бораи сиёсати оқилона ва дурандешонаи сарвари давлатамон ҳарф зада, гуфт, ки солҳои охири риштаи дӯстӣ ва ҳамкориҳо бо кишварҳои ҳамсоя, аз он ҷумла бо Афғонистон ривочу раванк меёбад.

– Боиси хушнудист, ки дар шаҳрҳои Мазори Шариф, Маймана, Хирот Таҳор ва ғайра ҳамкорӣ дар соҳаи савдо, иқтисодиёт ва бунёди корхонаҳои муштарак авҷ гирифтааст, – иброз дошт ҳокими вилоят, – минбаъд низ дар асоси талаботи замон ҳамкорӣ густириши хоҳад ёфт.

Меҳмон аз Афғонистон дар навбати худ тақлиф намуд, ки дар сарҳади Ўзбекистон ва Афғонистон, воқеъ дар шаҳраки Хайратон минтақаи озодии иқтисодӣ ва савдо бунёд гардида, ба ин ҷо маҳсулоти гуногуни Самарқанд ворид гардад.

Сипас меҳмон аз ба ёдгориҳои таърихи Самарқанд, ба ҷумла, ба маҷмӯаи Имом Бухорӣ дидан кардад.

Зоҳир ҲАСАНЗОДА, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Самарқанд.

Лоиҳаи «Мақони сабз» – дар амал

БОИГАРИИ ТАБИӢ – БАРОИ НАСЛИ ОЯНДА

Дар Донишгоҳи давлатии тиббиёти байторӣ, қорводорӣ ва биотехнологияи Самарқанд қорбарии пуршукӯҳи хотирнишон ба вуқӯ пайваст, ки дар он депутатҳои Палатаи қонунофарии Олий Маҷлис, намоёндагони ҳизби экологии Ўзбекистон, олимону пажӯҳишқорон, профессор устудонии соҳаи экология ширкат варзиданд.

– Замин – асоси ҳаёти инсон, бехатарии озуқаворӣ ва ояндаи кишвари азишу муқаддаси мо аст, – иброз дошт депутат Олий Маҷлис Зебуни-

со Раҳмонова, – фаромӯш набояд, ки масъалаи экология асоси сиёсати давлатӣ, саламати аҳолӣ ва ояндаи дурашсон аст. Дар Стратегияи «Ўзбекистон – 2030» аҳами-

яти лоиҳаи «Мақони сабз» қайд гардида, бо сиёсати оқилона ва дурандешонаи сарвари давлатамон Ўзбекистони Нав ба диёри қаннатмақон табдил меёбад.

Дар анҷуман намоёндагони соҳаҳо низ ба сухан баромада, оиди эҳёи табиат ҳарф заданд.

Сипас иштирокиёни тадбир дар атрофи донишгоҳ барои бунёди боғу бӯстон саҳми арзанда гузоштанд.

Баҳодури ЗОҲИР.

Вилояти САМАРҚАНД.

Ба пешвози 9-Май – Рӯзи хотира ва қадр

ҶАСОРАТ ВА ҚИДОКОРӢ ҚАРОМӢШ НАМЕСАВАНД

Таърихи ғувоҳ аст онҳое, ки барои озодии ободии Ватан, рӯзгори осоиштаи мардум ҷони худро нисор кардаанд, ё бар муқобили душманон – истилогарон дар набардҳо ҷасорату фидокорӣ зоҳир намудаанд, ҳаргиз қаромӯш намешаванд. Мутаассифона, ҳаёт ҳамаш аз шидо сурур, роҳату фароғат иборат нест. Ҷангу набардҳо шонбаи харобию вайронагӣ, хонумонсӯзӣю одамқушиҳо мебошанд. Имсол ба Ғалаба аз болои фашизми Олмон дар Ҷанги дуҷони 81 сол пур шавад ҳам, ҳанӯз осори ин ҷанги хунин дар ҳар як хонадони диёри мо низ эҳсос мешавад. Дар ин ҷанг аз Ўзбекистон қариб 2 миллион нафар иштирок карда, тақрибан 500 ҳазори онҳо барнагаштаанд. Фидокорию ҷасорати бобову падарони шучоъ моро аз истибдодӣ фашизм раҳонид ва имрӯз дар осоиштагӣи шукӯфӣи Ўзбекистони соҳибистиклол саҳми онҳо низ беандоза аст.

Замони мактабҳои мо дар ҳамаи деҳаҳо деҳадаҳо микдори иштирокдорони ин ҷанг зиёд буд. Онҳо ба мактабҳо, муассисаю корхонаҳо таширф меоварданд. Дар вохӯриҳо «гули сари сабад»-и анҷуман, дар тӯю маросимҳо байзбашши давра буданд. Нақлу хикояҳои собиқадорони ҷангу меҳнат чун «таърихи зинда» барои хурду калон дарси мардонагӣ ва садқат буд. Мо дар ҷашну тантанаҳо таширф овардан ва суханро-нохори эшонро интизори мекашидем. Ин аънаа имрӯз ҳам идома дорад. Инсон сарнавишти худро намедонад. Вай чун ашқи рӯйи миҷгон амонат аст. Мутаассифона, ҳоло микдори «таърихи зинда» – иштирокдорони ҷанг каму ангуштаршор аст. Дар аксар шашуру ноҳияҳо онҳо намондаанд. Соли гузашта дар вилояти Бухоро эшон 7 нафар буданд, ҳоло танҳо 3 нафар: Файзулло Ҳочиев (дар ноҳияи Бухоро), Ҳочимуро Бектошев (Олот) ва Аҳмад Мӯҳинов (шаҳри Бухоро) зиндаву саламатанд.

Сардори шуъбаи қорҳои мудофияи ноҳияи Бухоро Фирӯз Қодирович ба мо бо-бати дастрас кардани маълумот дар бораи иштироккунандаи Ҷанги дуҷони ҷаҳон, ноғиро гурӯҳи яқум Файзулло Ҳочиев кумак кард. Баъди мулоқоти телефонӣ бо наба-раи ин собиқадори ҷангу меҳнат Шохзод Файзуллоев, ки корманди садорати бехатарии ҳаракати роҳи вилоятӣ будааст, ҷониби деҳаи Арабхонаи ҷамоати шаҳравандони маҳаллаи «Туркон» равона шудем. Хавли бобо дар шафати роҳи мумфарш, дар канори рӯд ҷойгир буд. Девори болои дарвозаро лавбаҳо навиштаҷоти «Дар ин хонадон иштироккунандаи Ҷанги дуҷони ҷаҳон Ҳочиев Файзулло истиқомат мекунанд» зеб меод. Вақте вориди хавли гардидем, хитоби баланди тоҷикии даруни хона диққатамонро беихтиёр сӯйи худ кашид. Авн гардид, ки духтурӣ деҳа Мурод Ҳочиев бо ҳамшираи тиббӣ ба ҳабартири Файзуллобобои 104-сола омодаанд. Баъди вохӯри бо онҳо шинос шудем.

– Сил сол боз ба Файзуллобобо ва аҳли ин хонадон кумакӣ тиббӣ мерасонем, – гуфт духтур Мурод Ҳочиев. – Парастори асосии Ф. Ҳочиев келинашон – Дилбар Рашидова мебошанд, – ило-ва кард вай ва маро ба Файзуллобобо шинос намуд. Сӯҳбати мо бо мӯйсифед осон нашуд. Чанд саволи ман бечавоб ҳам монд. Аз гарониим гӯшӯ сӯҳбат осон на-кӯчид. Келини хонадон кумак расонд. Вай ба гӯши бобо наздиктар истода, матлаби моро мефаҳмонд. Писари хурди Файзуллобобо, собиқ корманди Садорати қорҳои дохилии вилоят Насрулло во-риди хона шуд ва баъди вохӯри вазъияти маро дида гуфт: – Ин бобати муомила бо падарам сазовори муқофот аст, – табассумкунон сӯйи ҳамсараш ишора кард вай. – Панҷ-шаш сол пеш худашон даробаро мекарданд, акнун бистарӣ шудаанд. Хайрия, ҳамин модари бачаҳо ҳаст, – шукргӯзори кард Насрулло... Файзулло Ҳочиев 20 фев-

рали соли 1922 дар деҳаи Арабхонаи ҷамоати шаҳравандони деҳоти «Галаосиё» (ҳоло ҷамоати шаҳравандони маҳаллаи «Туркон») ва ноҳияи Бухоро дар хонадони Ҳоҷӣ Хасанов (соли таваллуудаш 1870) ба дунё омадааст. Вай дар панҷсолагӣ аз модар ятим монда, таҳти парастори аммоя хешу табор ба воя расидааст. Файзулло то синфи 6-ум дар мактаби ба номи Ленини деҳаи Ҳарғӯш таҳсил гирифтааст. ӯ солҳои 1937-1942 соқини хоҷагии ҷамоати «Куйбишев» буд. Соли 1942 аз ҷониби комиссариати ҳарбии ноҳияи Вобқанд ба фронт сафарбар гардид.

Асқари қатории бистосла ҳамчун тирандозии полки тирандозии рақами 7-уми Фронти 2-юми Белоруссия моҳи майи соли 1942 ба на-

бард даромада, то моҳи январӣ соли 1944 бахри озодии ватан дар ҷангҳои шадид иштирок кард. Борҳо бо аҷал рӯ ба рӯ омад, дар як лаҳза аз дустони ҷонӣ, ҳамяроқон ҷудо шуд, замин сахту осмон баланд буд. Чунин ноқомию талафҳо, вайронии валанго-риҳо, даргирию хонумонсӯ-зиҳои сари ҳар дақиқаю ҳар соат ба вуқӯ меомаданд. Вай дар зери борони аҷал бо ҷан-говари солхӯрдаи самарқандӣ Мурод Шодиев ва ҳам-полки вай Жулмебековҳои қозқ шинос шуд ва ҷор-панҷ моҳ ба онҳо кумак расонд. Боре онҳо дар чиллаи зир-мистон, ки ҳама ҷоро барф фаро гирифта буд, сӯйи фарб ҳаракат карданд. Баъди тақрибан ҳар 5 кило-метр командирон ба на-фасросткунӣ рӯхсат медо-

бо болои ҷасад ҳок партоф-тан ҳам ҳоҷат намонд. Ин воқеаи даҳшатнок дар хоти-ри ӯ нақши пуралом гузошт... Ф. Ҳочиев баъди ярадор шудан аз моҳи январӣ соли 1944 то февралӣ соли 1944 дар госпитали 5956-уми шаҳ-ри Киев муолиҷа гирифт. Сипас то июни ҳамон сол дар сафи тирандозии полки 210-уми Фронти 2-юми Белоруссия дар набардҳои шадид иштирок карда, боз захмдор шуд ва қариб шаш моҳ дар госпитали 4415-уми шаҳри Куйбишев хобид. Баъ-ди муолиҷа моҳи ноябри соли 1944 ба полки тирандозии рақами 206-ум ҳамроҳ шуд. Дар озодкунии шаҳро муқофотонида шудааст. Ҳар сол дар арафаи Рӯзи хотира ва қадр мувофиқи Фармони Президент роҳбарони вило-ят ва мутасаддиён соҳа ба хавлиаш омада, ба вай «Та-бринома»-и сарвари давлат, муқофоти як дафъаинаи пулӣ, инъому тулфаҳо месупоранд, аз ҳолаш хабар мегиранд, бари хидматҳои бегаразона-ш сипосгӯзори мекунанд. Файзуллобобо ҳуб меоданд, ки дар мамлақати мо қадри инсон, масъалаи розӣ карда-ни мардум мақоми аввалин-дараҷа пайдо кардаанд. Аз ин рӯ, вай на фақат аҳли оила, фарзандону наздикони худ, балки хурду калон – ҳамдиё-рони меҳрубонашро мунта-зам дуо мекунанд, онҳоро ба шукронагӣ, дониستاني қадру қимати осоиштагии Ватани азиз, ободтар намудани он даъват менамояд.

Амрулло АВЕЗОВ, хабарнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Бухоро.

Голибони озмун

ШАБНАМИ БОҒИ ДОНИШ

Қаҳрамони мо Шабнам ном дорад. Ў дар маҳаллаи Чилгази деҳқандаи зебоманзари Богучорбоғ, дар оилаи зиёӣ – омўзгори фанни математика Норбой Ҳамдамов ва қадбонуи хона Зархол Холмуъминова 20-уми январӣ соли 2008 ба дунё омадааст. Шабнам духтари ғнаои хонадон буда, тахти тарбияти падару модар аз овони хурдӣ ба донишандӯзӣ рағбат пайдо мекунад ва ба шеърхонӣю афсонагӯӣ завқӣ балеанд дошт. Шабнам соли 2015 ба мактаби миёнаи рақами 45-уми зодгоҳ ба синфи якум қадам мегузорад ва аз омўзгори пуртаҷриба Комил Норқуллов таълиму тарбият меомўзад. Онҳо дар оила чор нафар фарзанд буда, додаронаш Шаҳром дар синфи 9, Шаҳбоз дар синфи 6 ва Элбегӣ дар синфи 2 мекунанд ва ҳар се аълоҳон мебошанд.

Чуноне ки Шабнам нақд мекунад, ўро аввал ба боғи маърифати адаб омўзгори забон ва адабиёти тоҷик Султунмурод Тилабов ҳавасманд гардондааст. Вақте Шабнам синфи 9-ро хатм менамояд, бо маслиҳати падару модар тахсилро дар мактаби миёнаи рақами 87-уми ноҳияи Деҳқонобод, ки яке аз мактабҳои беҳтарин дар ноҳия шинохта буда, идома медиҳад. Омўзгори тоифаи олий аз фанҳои забон ва адабиёти тоҷик Тўйчи Чорӣёров мегӯяд, ки Шабнам яке аз шоғирдонии беҳтарини ман буда, ба мутолиа ва таҳлили асарҳои бадеӣ завқӣ балеанд дорад. Вай дар олимпиадаи сатҳи ҷумҳурий аз фанҳои забон ва адабиёти тоҷик иштирок намуда, сазовори ҷойи дуюм гардид.

Ман хеле хурсандам, ки дар чунин мусобақаҳои бонуфуз иштирок намуда, муносиби ҷойи дуюм гардидам. Дар ин муваффақият саҳми устодонам, бахусус, муаллими азизу фидойи Тўйчи Чорӣёров бениҳоят бузург аст. Зеро устод ба ман нузукиҳои бахшиҳои донишро омўзонданд, – мегӯяд бо ифтихор Шабнам.

Дар ин хусус аз устод Тўйчи Чорӣёров пурсон шудем. – Ман худ иштироккардаи озмун-олимпиадаи бахши ҷумҳуриявӣ будам ва шоғирдам низ ин анъанаро идома дод. Гуфтан ба маврид аст, ки дар замири ин бурдборӣю анъанаи «Устоду шоғирд» нақши халқунандаро мекӯзад. Ман дар ин самт ба устоди азизу меҳрубонам Тошқул Мирзоев изҳори миннатдорӣ баён мекунам, – иброн дошт Т. Чорӣёров.

Кобили зикр аст, ки директори мактаби рақами 87-уми ноҳияи Деҳқонобод Маҳматнаби Ҳамдамов дар бораи рафти кори мактаб ва ходимони он, шароити таълим ва бо ҷиҳозҳои замонавӣ муҷаҳҳаз будани мактабро таъкид намуда, аз ҷумла чунин гуфт: – Дар мактаби мо аз 32 нафар омўзгор 7 нафар маориф ҳазор доллар ва аз он зиёд мегирем. Ин, албатта, ба болоравии сатҳи таълими мактаб мусоидат менамояд. Хонандаи синфи 8-уми мактаби мо соли 2020 дар даври ҷумҳуриявӣ омўзми «Беҳтарин китобхона» голиб шуда, соҳиби китобҳои бадеӣ ва маблағи 60 миллион сўм гардид.

Аз соли 2019 то имрўз сатҳи дохилшавии хатмкунандагони мо ба муассисаҳои тахсилоти олии касбӣ аз 59 фоиз кам нашуда, ҳолҳои миёна аз 96 поён нарафтааст.

Аз ҷумла, дар соли тахсилоти 2024-2025 сатҳи дохилшавӣ 70 фоизро ташкил дода, ҳолҳои миёна 104,96-ро дар бар гирифт.

Аз даври ноҳиявӣ олимпиадаи фаннӣ ҳар сол аз 8 то 12 нафар хонандагони мо ба даври вилоятӣ роҳат мегиранд ва ҳар сол аз онҳо 2-4 нафар голибӣ даври вилоятӣ мегарданд.

Мухимтар аз ҳама, хонандаи синфи 11-«А»-и мактаби мо – Шабнам Холмуъминова дар даври ҷумҳуриявӣ олимпиадаи асосии фаннӣ забон ва адабиёти тоҷик сазовори ҷойи 2-юм гардида, бо 3 миллиону 296 ҳазор сўм мукофотпулӣ, медали нуқра ва дипломи қадрдори карда шуд.

Ба шарофати таваҷҷуҳи Президенти муҳтарам ба соҳаи маориф ва ҷавондон, барои онҳо имтиёзҳои зиёд фароҳам оварда шудааст. Аз ҷумла, агар дар бораи имтиёзи голибӣ олимпиадаи ҷумҳуриявӣ фаннӣ сўҳан гўем, ба ў хангоми дохил шудан ба муассисаи тахсилоти олий имтиёз дода мешавад ва агар

Ҳамчун омўзгор фаъолият намояд, 100% иловапулӣ мегардад.

Ин маънои онро дорад, ки дар давоми 10 сол то 120 миллион сўм даромад мешавад, ки дар фаъолияти меҳнатӣ имкони соҳиб шудан ба манзил ва ҳатто мошинро фароҳам меорад.

Илова бар ин, дар солҳои тахсилоти 2024-2025 ва 2025-2026 хонандагони мо дар омўзми «Беҳтарин мактаб дар самти омўзиши забонҳои хориҷӣ» дар даври ноҳиявӣ ҷойи 1-умро ишғол намуда, соҳиби мукофоти 100 миллион сўм гардид. Имсол ният дорем дар даври вилоятӣ иштирок намуда, 250 миллион сўм ҷоизаро ба даст орем.

Дар самти варзиш низ дастовардҳо назаррасанд. Хонандаи мо Паризод Эргашева дар мусобақаи варзиши намуди «Санъати ҷанги Ўзбе-

кистон», ки дар шаҳри Тирмиз баргузор гардид, дар вази 37 кг. миёни наврасон голиби мутлақаи ҷумҳурий шуд. Ҳамаи хонандагони синфи 10 дорои сертификати сатҳи В2 аз забони англисӣ мебошанд. Нақшаҳои ояндамон аз он иборатанд, ки хонандагонанон дар олимпиадаҳои байналмилалӣ иштирок намуда, сатҳи дохилшавии хатмкунандагони мо ба муассисаҳои тахсилоти олий ба 100% расонем.

Эшонқул ҲАМРОЕВ, омўзгори забон ва адабиёти тоҷики мактаби миёнаи рақами 87-уми ноҳияи Деҳқонобод вилояти Қашқадарӣ.

Дар сурат: Шабнам Холмуъминова бо устодаш Тўйчи Чорӣёров.

Ба ҷойи табрик

«БА ДОНИШ ДИЛИ ПИР БАРНО БУВАД...»

(Очерк)

То мард суҳан нагуфта бошад, Айбу хунараш нуҳуфта бошад.

Қариб 70 сол аст, ки бо доктори фанҳои физика-математика, ҷонишини ректори Донишгоҳи давлатии Самарқанд, инсонии ҳоксору росткор, меҳрубон дарёдил Аҳмадҷон Солеев риштаи дустӣ дорем, дар лаҳзаҳои ғаму шодӣ ҳамроҳ мебошем, аз суфрайи яқдигар нону намак меҳурем, рўзҳои истироҳат сайри кўҳсор мекунем ва рўйи тахтаи шохмўт «набардҳои шадид» анҷом медиҳем.

Таъҷҷубовар, вале ҳақиқат ин аст, вақте тасмим бар ин шуд, ки дар бораи соҳибҷашн, ки аз боғи умри хеш 75-ум маротиба гул менамуд, матлабе нависам, хулоса кардам, ки навиштани мақола дар бораи шахсе фозилу доно, суҳандон суҳансанҷи ҷаҳонғашта кори осон набудаст. Бо вучуди ин, кўшиш ба ҳарч додам, ки матлаби дўстон амалӣ гардад.

Бе азми дурусту саъйи қомил, Касро нашавад мурод ҳосил.

Аҳмадҷон аз волидайн тарбияи хуб гирифт. Аз нобаробарӣю душворӣҳои рўзгор ноумеду дилшакста нашуда, баҳри расидан ба кўлилаи мурод пайваста ва суботкорона кўшиш ба ҳарч дод. Падари бузургварош меҳосат нахустфарзанд, мисли вай ба табиат дил баста, ба факултаи биология ё кишоварзӣ дохил шавад. Вале ў фанни душвор – математикаро интихоб намуд.

Ҳамаш аз он оғоз ёфт, ки боре холабачаи ў аз шаҳри Самарқанд ба меҳмонӣ омаданд. Аҳмадҷон саргарми халли мисолҳои математикӣ буди сари калобаро намеёфт.

– Роҳи осон ана ин тавр, – Озодҷон мисолро зуд ҳал карда, бо завқ қандид. – Ин кор ҳеч душворӣ надорад-ку?! – Муаллиммонан ба тарзи дигар ҳал карда буданд, – ҳайрон шуд Аҳмадҷон, – аммо тафсири шумоён аҷиб. Якто мисолро бо чачор-панҷ роҳ ҳал мекунанд ва барои ҳамин фанни риёзӣ шавқовар аст.

Рўзи дигар омўзгор аз хонандагон вазифаи хонагиро пурсид. Аҳмадҷон дар як нафас масъаларо бо роҳи дигар ҳал намуд. Омўзгор дар таъҷҷуб афтод.

– Муаллим, ман боз се тарзи тасрифи мисолроқор медаман, – гуфт ў ва роҳҳои онҳоро нишон дод. Баъди ҳамон воқеа Аҳмадҷон дар озмунҳои ноҳиявӣ ва вилоятӣ ширкат чуст.

То фазлу хунаро оинапардоз нашуд, З-икбол даре ба рўйи кас боз нашуд.

Дар олимпиадаи вилоятӣ ба ў ҷойи дуюм насиб гардид. Раиси комиссияи санҷиш Асад Амонов хангоми супурдани ифтихорнома ба ў гуфт:

– Ман маслиҳат медиҳам, ки ҳар рўзи якҷанбе шумо бояд ба Донишгоҳи давлатии Самарқанд омада, дар маҳфили «Математикҳои ҷавон» иштирок кунед. Устодони соҳибтаҷриба дар мегузаранд. Ҳа, дар воқеъ, баъди як моҳ дар водии Фарғона олимпиадаи ҷумҳурий баргузор мешавад. Умед дорам, ки шумо шарафӣ Самарқандро муносиб Ҳимоя мекунед.

Аҳмадҷон тафсилоти суҳбатро ба падараш гуфт. Қўблагӯҳаш Солехҷон Шодиев тақдирӣ Асад Амоновро дастгирӣ кард. Акнун ў рўзи истироҳат ба донишгоҳ омада, аз олимони номдор сабақ мегурифт. Аҳмадҷон на танҳо аз риёзӣ, аз дигар фанҳо ҳам аълоҳон буд. Ў мактаби миёнаро бо медали тилло хатм кард.

Ҳуҷҷатҳои мо ба Донишгоҳи давлатии Самарқанд супурд. Вай дар курси чаҳорум тахсил мегурифт, ки аз Маскав А. Брюно ном олимони ҷавон омад. Ташрифи ў барои донишҷўён як воқеаи аҷиб ва таъсирбахш буд. Дар 27-солагӣ ба ҳама ҳам доктори фанҳои физика ва математика шудан насиб намегардад. Александр Дмитриевич инчунин профессори Донишгоҳи давлатии Маскав буд.

Хангоми дар толор гаштан ўро аз донишҷўён фарқ кардан хеле душвор буд. Чунин шуд, ки ў дар дигар гурўҳҳо дарс мегуфт. Аз ҳамин сабаб аксарияти ҷавонони ташнаи илим ба ў бо ҳавас менигаристанд.

САМТИ НАВИ ҲАМКОРИҶО

«Мухим аст, ки дар соҳаи таълим аз таҷрибаи пешрафтаи хориҷӣ истифода бурда, дар тарбия ба анъанаҳо ва арзишҳои миллии таъя намоём».

Шавкат МИРЗИЁЕВ.

Мувофиқи банди дахлдори Қарори Президент аз 13-уми январӣ соли 2022 «Дар бораи чораҳои иловагӣ оид ба боз ҳам беҳтар кардани фаъолияти Донишгоҳи давлатии Самарқанд» ва созишномаи байни донишгоҳи Самарқанд ва Оксфорд Британияи Кабир, профессори донишгоҳи Ани Бейт-Мовсес ва Фарниёз Зокир ба қарбӣ дар Донишқандаи забон ва маданияти халқҳои Осиёи Марказӣ дарсҳои амалии кўтоҳмуддат гузарониданд.

Дар ин муддат онҳо барои донишҷўёни бахшиҳои бакалаврият ва магистратура 12 соат маъруза ва семинар гузарониданд. Ғайр аз ин, бо фаъолияти илмӣ ва имкониятҳои китобхонаи донишгоҳ аз наздик шинос шуданд.

Меҳмонҳои директори донишқанда Чўлибой Элтазаров масъалаҳои густириши ҳамкориҳои илмӣ, таъддули академӣ ва ташкили барномаҳои омўзиширо баррасӣ карданд. Таъкид гардид, ки солҳои охир Донишгоҳи давлатии Самарқанд дар самти ислоҳоти соҳаи таълим, рушди тахқиқоти илмӣ ва мустақаман намунаи робитаҳои байналмилалӣ ба натиҷаҳои назаррас ноил шудааст.

Профессори Донишгоҳи Оксфорд дар дарси забони форсӣ иштирок карданд. Ин дарсро омўзгорони кафедраи

филологияи тоҷик ва забонҳои Шарқи хориҷӣ Абдуваҳҳоб Воҳидов ва Заррина Нуруллоева гузарониданд.

Қайд гардид, ки афзоиши чунин сафарҳо метавонад ба ворид шудани усулҳои замонавӣ байналмилалӣ таълим ба кишвар замина фароҳам оварад ва дар тарбияи ҷавонони пуриқтидор, донишманд ва соҳибсалоҳияти ба меъёрҳои ҷаҳонӣ ҷавобгўи нақши муҳим мекӯзад. Инчунин, омўзиши илмӣ, таърих ва фарҳанги Шарқ метавонад барои шинос намудани донишҷўёни аврупоӣ бо ҷаҳони пурағнавати Шарқ саҳми арзаанда гузорад.

Зиннуро ИЛҲОМҶОНОВА, донишҷўии Донишгоҳи давлатии Самарқанд.

Дар замони рушди босуръати илму технология ҷавононе, ки бо донишу истеъдод ва заҳмати пайваста пеш мераванд, ҳамчун нерўи пешбарандаи ҷомеа баромад мекунанд. Дар ин замина, дастовардҳои собиқ донишомўзони мактабҳои рақами 30 ва 43-юми ноҳияи Нурато, ҳоло дастпарварони литсейи академии назди Донишгоҳи давлатии кон ва технологияи Навоӣ намунаи равшани чунин пешравиҳо ба ҳисоб мераванд.

Зафари нави ҷавонон: ҚАДАМҶОИ УСТУВОР БА СЎЙИ ОЯНДА

Донишомўзони болаёқат Ёдгор Суяркулов ва Парвин Абдуназаров бо натиҷаи назаррас дар имтиҳонҳои фаннӣ бори дигар собит сохтанд, ки ҷавонони имрўз соҳиби донишу қобилияти балеанд мебошанд. Онҳо бо ба даст овардани сертификати ва гирифтани 189 холи максималӣ пеш аз мўҳлат соҳиби мақоми донишҷў гардиданд. Ҳар ду бо баҳори аъло аз фанҳои физика ва математика, инчунин натиҷаҳои хуб аз дигар фанҳо маҳорати балеанди зехни худро нишон доданд. Ин дастовардҳо танҳо маҳ-

сули заҳмати шахсии донишомўзон нестанд. Дар паси ҳар як муваффақият меҳнати содиқи омўзгорон ва дастгирии доимии волидон меистад. Маҳз ҳамин ҳамкориҳои сеҷониба – хонанда, омўзгор ва оила заминаи муваффақиятҳои бузургро фароҳам меорад. Бешубҳа, чунин пирузҳои натахто ифтихори муассисаи таълимӣ, балки сарбаландии ҷомеа низ ба шумор мераванд.

Ўзбакбойи РАҲМОН, хабарнигори «Овози тоҷик». Вилояти НАВОЙ.

ҶАВОНОНИ БОЛАЁҚАТИ ҶАҶОН

дар олимпиадаи байналмилалӣ дониши худро санҷиданд

Маросими бошукўи Олимпиадаи байналмилалӣ биология ба номи Абўалӣ ибни Сино, ки Намангон мизбони онро ба ўҳда гирифта буд ва ҷавонони ҷаҳонро муттаҳид кард, дар маркази таълими «Маскани маърифат» баргузор гардид.

Дар чорабинӣ директори Агентии муассисаҳои таълими махсуси Вазорати таълими томактабӣ ва мактаби Севара Шокирова ва ҷонишини хокими вилоят Отабек Бозоров ба иштирокчиён муваффақиятҳо таъмин намуданд.

Кобили зикр аст, ки дар он аз Туркия, Таиланд, Малайзия, Русия, Озарбойҷон, Белорус, Муғулистон, Қазоқистон, Қирғизистон, Тоҷикистон, Туркистон ва Ўзбекистон 94 нафар донишҷўии боистеъдод иштирок карда, дониши худро санҷиданд.

Иштирокчиёни олимпиада аз ҷойҳои тамошобини Намангон дидан карданд.

Аз ҷумла, як гурўҳи онҳо дар маҷмааи Исҳоқон Иброт шуданд ва ба хунарамоии ҷавонони боистеъдоди турақуригӣ, аз қобилии санъат, театр, варзиш, хунарандӣ ва омўзиши забонҳо баҳои балеанд доданд. Онҳо дар музейи таърихӣ ноҳия шуда, бо экспонатҳои Осорхонаи қурбонӣён шинос шуданд.

Сафар ба боғи фароғати «Водии афсонаҳо» ташкил карда шуд, ки дар

он донишҷўони боистеъдод бо мақоми Беназире, ки роҳҳои халли ноёби мейморӣ, рўзиҳои миллии ва тарҳи муосирро муттаҳид мекунанд, шинос шуданд.

Иштирокчиён аз корхонаи дўзандагӣ «Ифтихор қийим саноят», ки дар асоси усули кластер фаъолият мекорад, боздид карданд. Дар ин чо 60 ҳазор тонна ашёи хом пахта ба маблағи 50 миллион доллар дар як сол коркард шуда, ба ришта табдил дода ва маҳсулоти тайёр истеҳсол карда мешавад. Дар корхона, ки бо брендҳои аврупоӣ самаранок ҳамкорӣ мекунанд, меҳмонон бо раванди ҳар, ки бо истифода аз технологияҳои муосир амалӣ мешавад, шинос шуданд.

Имтиҳонҳои лабораторӣ дар доираи олимпиада дар сатҳи балеанд баргузор шуд. Донишҷўён дар ин санҷ-

ишҳо дониш ва малақаҳои амалии худро дар соҳаҳои микробиология ва биоинформатика дар давоми 180 дақиқа санҷиданд.

Дар маросими ҷоизасурӯйи вазири таълими томактабӣ ва мактаби Ёзоза Каримова, ҳокими вилоят Шавкатҷон Абдуразоқов, қоршиносони хориҷӣ ва намоёндогони ҷамоатӣ иштирок карданд. Ба 27 нафар ҷавон медалҳои биринҷӣ, 19 медали нуқра ва 11 медали тилло боғатантана супурда шуд. Бояд қайд кард, ки дастаи Ўзбекистон дар ин олимпиада 11 медал (2 тилло, 3 нуқра ва 6 биринҷӣ) ба даст овард.

Муродбек Латипов ва Нуруллогон Ашуралиев соҳиби медали тилло шуданд.

Шоҳида ДАМИНОВА, хабарнигори «Овози тоҷик», дар вилояти Намангон.

Овози тоҷик
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон
Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир
Шерпўлод ВАКИЛОВ
Рўзнома ҳафтае ду маротиба:
рўзҳои чоршанбе ва шанбе чоп
мешавад.
**Рўзнома дар компютерхонаи идора
ҳарфини ва саҳифабандӣ гардид.**

Ҳаҷми насри бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервал ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рўзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.
Рўзнома 25 июни соли 2008 дар Оҷонсии матбуот ва ахбороти Ўзбекистон тахти рақами 0003 ба рўйхат гирифта шудааст.
Индекси нашр — 170 . Фармоиши 2 Г-528.
Адади нашр 2060. Ҳаҷм 2 ҷузъи чопӣ.
Усули нашр — офсет, андозаи А-2.

Мухаррири навбатдор:
А. Субҳонов.
Саҳифабанд-дизайнер:
Т. Ҳўхтаева.
Мувофиқи қадвал — 21.00
Ба чоп супурда шуд — 21.30

Нишонии мо:
100011 ш. Тошқанд,
кўчаи Навоӣ, 30, ошанна 4.
Телефонҳо: қабулгоҳ +998555200337;
Котибот +998555200336.
Факс: +998555200337.
сайт http://ovozitoj.uz/, e-mail:
ovozitoj@mail.uz, ovozitoj@list.ru
Индекси обўна 170.
Матбааи таъбуи нашри Ширкати саҳомии «Шарқ».
Нишонии корхона: кўчаи Буюк Турон, хонаи 41.